

Umkhonto we Sizwe var at fyriskipa yvirgangsátgerðir móti tí rasistiska Suðrafrika. Mandela varð fongslaður í 1962. Saman við átta öðrum ANC-leiðarum varð hann dæmdur til fongsul fyri lívið. Í dag — 26 ár seinni — er hann framvegis í fongsl.

Fræslisdeklaratióin

Polítiska skráin hjá ANC varð samtykt í 1955 við fræslisdeklaratióin. Innihaldið í stuttum er, at ØLL í Suðrafrika eiga landið, at ALT fólkíð skal hava atkvøðurætt og at landsins ríkidømi skal býttast millum ALT fólkíð.

Fræslisdeklaratióin er demokratisk. Natíonalisering av bankum og minusektorunum er eitt krav, men rætturin hjá tí einstaka til at eiga jørð

verður víðurkendur. Kollveltingin verður kallað nátsíaldemokratisk.

— Fræslisdeklaratióin er úrslit av krávinum hjá fólkinum í 1955. Av tí at ANC nú er vorðið forboðið ber ikki til at halda eina ráðstevnu og samtykkja eina nýggja skrá. Króvin í skránni eru heldur ikki uppfyllt. Tvørturímóti — stóðan í Suðrafrika er verri í dag enn í 1955, tí stendur fræslisdeklaratióin enn við, sigur danski ANC-umboðsmaðurin í Danmark, Aaron Mnisi.

Kommunisman í ANC

Tíðarritið AfricAsia skrivaði í september 1986 fylgandi: »Joe Slovo umboðar kommunismuna í ANC«.

Joe Slovo er hvítur, føddur í Lithauen, og er formaður í suðrafri-

striðandi bólkarnar. Meirilutin av teimum svørtu sær hann sum tann næsta forsetan í Suðrafrika. Londini vestanfyri og tey liberalu hvítu í Suðrafrika lýsa hann sum ein moderatan sosialist. Mandela hevur sagt, at hann virðir ta vesturlendsku parlamentarismuna. Hetta er uttan iva ein orsök til, at londini vestanfyri krevja, at Suðrafrika leysletur Nelson Mandela, hóast hann tekur undir við yvirgangi móti apartheidstýrinum.

ANC og fólkíð

Áheitanar frá ANC um at økja um mótstöðuna í Suðrafrika hava havt ávirkan. Tað hevur eydnast at minkað um valdið hjá politinum og stýrinum í nógvum svørtum býarportum. Býráðini fáa ikki arbeið og húsaleiguinntøkur vanta í statskassanum, tí býarpartar hava fyriskipað bojkott.

ANC hevur deildir, sum skipa fyri yvirgangsátgerðum. UDF, United Democratic Front, er ein stuðul hjá ANC. UDF er paraplyfelagsskapurin hjá anti-apartheidbólkunum. Mannagongdin tykist vera tann, at ANC tekur ábyrgdina av atgerðum, meðan UDF skipar fyri.

Strategiín hjá ANC er býtt í diplomatisk og hernaðarlig tiltøk. Í 1986 øktist mongdin av yvirgangsátgerðum. ANC hevur tikið ábyrgdina av nökum. Sambært Africa Confidential vil CIA vera við, at 2000 vápnadrar guerillahermenn eru í Suðrafrika, meðan suðrafrikanska stýrið sigur, at tað einans eru 100. Hermennir venja í Angola og Tanzania og eru eini 8.000-10.000 í tali.

Eftir apartheid

ANC klárar seg ikki hernaðarliga samanbórið við tann stóra suðrafrikanska herin. Men á tí diplomatiska økinum hevur fylkingin vunnið stóran sigur. ANC er við í ST sum eygleiðari og hevur gott samband við lond bæði eystanfyri og vestanfyri. Sovjet og DDR veita ANC vápn. ANC hevur skrivstovur í nógvum londum m.a. eisini í Svøríki og Danmark.

Her vátta Aaron Mnisi ynskið hjá Oliver Tambo um eitt allansufrið og demokratiskt Suðrafrika eftir apartheid:

— Vit leggja onki í tosið um kommunistar í ANC. Fræslisdeklaratióin er okkara strá. Eftir apartheid fara teir politisku flokkarnir og fólkíð at avgera framtíðina hjá Suðrafrika.

Tað er ikki semja um, hvussu nógv ogn skal natíonaliserast, men tann neyðugi tørvurin hjá tí einstaka er týðningarmiklast.

Nógv fara at flyta frá teimum fátækum byggunum til býirnar. Hesi skulu hava bústað og arbeiði. Tað ber ikki annað til enn at framhjárátturinn hjá teimum hvítu hvørvur. Vit vilja ikki elva til, at tey svørtu fara at hevna seg, men apartheid hevur skapað ein ójavna og eina vreiði, sum tað verður ringt at basa. Tí er tað av týðningi, at tey hvítu taka lut í mótstöðuni móti apartheid nú, sigur Aaron Mnisi.

Nógv hvít haav skilt, at apartheid doyir og at ANC kemur at spæla ein leiklut í framtíðarinnar Suðrafrika.

Kelda: Kontaktr nr 4/1986-87

Kontakt er tíðarritið hjá Møllentelefon Samvirke.